

Küresel bir ilaç şirketinin penceresinden aşı Ar-Ge'si

Cem Öztürk

Galatasaray Üniversitesinde işletme eğitimi aldı. Kariyerine 2000 yılında bankacılık sektöründe başladı. Sanofi bünyesine 2002'de katılan Cem Öztürk, şirketin yurt içi ve yurt dışı organizasyonlarında yöneticilik görevleri üstlendi. 2018'de Sanofi Türkiye Ülke Başkanı ve Yerleşik Reçeteli İlaçlar Genel Müdürü olarak atanan Öztürk'ün 2019'da sorumluluk alanına Levant Bölgesi ve İran da eklendi. Cem Öztürk, Temmuz 2021 itibarıyla Sanofi Türkiye Ülke Başkanlığı görevine ek olarak, Sanofi Temel Ürünler İş Biriminin Türkiye, Afrika ve Orta Doğu Başkanı olarak görev yapmaya devam etmektedir.

Sağlık sektörünün Ar-Ge'ye en büyük yatırım yapan sektörlerden biri olması hiç şaşırtıcı değil. Çünkü hastalıklara çare bulmanın yolu yeni keşifler gerektiriyor. Günümüzde tıbbın hâlâ çare bulamadığı pek çok hastalık bulunuyor. Bununla birlikte, çaresi olan ancak hastaların yaşam kalitesini artırmaya odaklanan yenilikçi tedavi ve yaklaşımları geliştirmek için de Ar-Ge'de sürekliliği gözletmek büyük bir önem taşıyor. Tarihten günümüze milyonlarca insanın ölümüne sebep olan pek çok ölümcül hastalık ve salgınla karşı karşıya kaldık. Bunun en çarpıcı örneklerinden birini de bugün bizzat yaşıyoruz. Bu salgın, bizlere bir kez daha insanlık tarihinin en önemli buluşlarından birinin aşı olduğunu gösterdi. Halk sağlığına bu denli katkı sunan aşının, bilim ve teknolojiye gelişmeler ışığında gelecekte de pek çok hastalığa çare olacağı aşikâr.

Temiz su dışında, antibiyotikler de dahil hiçbir uygulama, ölümlerin azaltılmasında aşılardan kadar büyük bir etkiye sahip değil (1). Aşılardan sadece hastalıkları önlemekle kalmıyor bununla beraber hastalıkların yol açtığı komplikasyonları, hastaneye yatışları, enfeksiyonları da engelliyor (2-5). Aşı sadece aşılanan bireyi korumuyor aynı zamanda toplum içinde bulaşın ve en-

feksiyon hastalıklarının yayılmasına da engel oluyor (6). Bu nedenle aşığı sadece bireysel değil toplumsal bir sorumluluk olarak görmek gerekir. Bugün dünyada aşılardan sayesinde her yıl tahmini 2-3 milyon ölüm önleniyor. Bununla birlikte aşılama oranları artarsa 1,5 milyon insanın daha yaşamı kurtulabilir (7). Tüm bunların ışığında aşının temel halk sağlığının korunmasında ne kadar kritik bir öneme sahip olduğunu görüyoruz. Sağlık sektörünün gerek dünyada gerek ülkemizde aşı alanında araştırma ve geliştirme çalışmalarına daha da fazla kaynak ve zaman ayırmasının son derece kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Elbette bir aşının keşif sürecinden kamu hizmetine sunulmasına kadar oldukça kompleks ve uzun bir yolculuğu var. Aşılardan en katı kurallarla test edilen tıbbi ürünler arasında yer alıyor. Yeni bir aşının ruhsat alması ve kamunun hizmetine sunulması bazen 15 yıl kadar sürebiliyor. Aşıların üretim süresinin yaklaşık %70'i kalite kontrolüne adanmış durumda. Buna ek olarak tıpkı ilaçlarda olduğu gibi her aşının güvenliliği, kullanılmaya başlandıktan sonra sürekli olarak izleniyor.

Sanofi olarak, aşı konusunda dünya genelinde çok yaygın bir ayak izimiz bulunuyor. Sanofi Pasteur, Sanofi'nin

aşı alanında uzman iş birimi ve aynı zamanda dünyada sadece insan aşılarına odaklanmış en büyük şirket durumunda. ABD, Avrupa ve tüm diğer bölgelerde geniş üretim kapasitemiz mevcut. Daha önce benzeri görülmemiş bu şartlar altında da her zaman olduğu gibi aşılarımıza herkesin erişebilmesi taahhüdümüzü devam ettiriyor ve çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Aşılardan konusunda uzman iş birimimizin Sanofi Pasteur'ün 2010 yılında ülkemize gerçekleştirdiği teknoloji transferi ile, Türkiye'de yerli aşı üretimine yatırım yapan ilk şirket konumundayız. Ayrıca Türkiye'de bu tür bir teknoloji transferi yapılan ilk Sanofi ülkesi. Bu teknoloji transferi sayesinde 68 milyon doz kombine çocukluk çağı aşısı Türkiye'de üretildi ve Türkiye'deki 27 milyon çocuk aşıyla önlenemez hastalıklardan korundu. Bu aşı aynı zamanda aşı alanında Türkiye'nin ilk biyoteknoloji üretimi olma özelliğini de taşıyor.

Geleneksel Aşıdan Biyoteknolojik Aşıya

Tabii olarak, son 30 yılda biyoteknoloji, genetik kod çözme ve bilgi teknolojilerindeki bilimsel atılımlar sayesinde dünyada da aşı geliştirme süreci büyük ölçüde hızlandı. Geleneksel aşılarından biyoteknolojik aşılar doğru önemli bir

dönüşüm yaşıyor. Bunun en güncel örneğini de COVID-19 aşı çalışmalarında gözlemledik. Bilimsel gelişmelere her gün bir yenisi eklense de henüz çaresi bulunamamış pek çok hastalık var. Ancak hangi alanda olursa olsun yaşadığımız bir olumsuzluk veya kriz beraberinde o konuda bir çözüm, iyileşme ve ilerlemeyi de getiriyor. Bu açıdan pandeminin sağlık sektörü için bir dönüm noktası olduğuna inanıyorum. Sağlık ekosistemi içinde yer alan tüm paydaşlar ve devletlerin aşı alanında araştırma ve geliştirmeye çok daha fazla kaynak, insan gücü ve zaman ayıracaklarına dair şüphem yok.

Bizim de Sanofi olarak en büyük önceliklerimizden biri dünyanın en acil tıbbi ihtiyaçları için çözümler keşfetmek. Bilimsel mükemmellik konusundaki tutkumuzla tıbbi bilgi ve gelişmeleri son teknoloji terapilere dönüştürmek için durmaksızın çalışıyoruz. Biliyoruz ki, bugün attığımız adımlar yarın insanların yaşamlarını iyileştirebilir. Ar-Ge, inovasyon ve bunlar için gereken altyapının yeni ve henüz çaresi bulunmamış hastalıklara tedaviler bulmak için çok önemli olduğu bilinciyle yatırımlarımızı sürdürüyoruz.

Kaynaklar

- 1) Plotkin SL, Plotkin SA. A Short History of Vaccination. In: Plotkin SA, Orenstein WA, eds. Vaccines, 4th edn. Philadelphia: WB Saunders; 2004: 1-15
- 2) Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2018b). Who is at High Risk for Flu Complications. 22.04.2021 tarihinde https://www.cdc.gov/flu/high-risk/index.htm?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fflu%2Fabout%2Fdisease%2Fhigh_risk.htm adresinden ulaşılmıştır.
- 3) Wesseling G. (2007). Occasional Review: Influenza in COPD: Pathogenesis, Prevention and Treatment. *International Journal of Chronic Obstructive Pulmonary Disease*, 2(1):5-10. 22.04.2021 tarihinde <https://europepmc.org/abstract/med/18044060> adresinden ulaşılmıştır.
- 4) 13. World Health Organization (WHO). Influenza (Seasonal). Retrieved from: [https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/influenza-\(seasonal\)](https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/influenza-(seasonal)) (2018).
- 5) CDC- Pneumonia can be Prevented 2012
- 6) CDC-Key Facts About Seasonal Flu 2012
- 7) WHO European Region - Seven Key Reasons Why Immunization Must Remain a Priority

Son 30 yılda biyoteknoloji, genetik kod çözme ve bilgi teknolojisindeki bilimsel atılımlar sayesinde dünyada da aşı geliştirme süreci büyük ölçüde hızlandı. Geleneksel aşılarından biyoteknolojik aşılar doğru önemli bir dönüşüm yaşıyor. Yaşadığımız bir olumsuzluk veya kriz beraberinde o konuda bir çözüm, iyileşme ve ilerlemeyi de getiriyor. Bu açıdan pandeminin sağlık sektörü için bir dönüm noktası olduğuna inanıyorum.